

Monografies

LA SALUT DELS IMMIGRANTS ESTRANGERS APORTACIONS DE L'ANÀLISI DE LES ESTADÍSTIQUES VITALS A LA CIUTAT DE BARCELONA.

JOSEP M. JANSÀ, N. MONTELLÀ, C. VALERO, JOAN R. VILLALBÍ. Institut Municipal de la Salut

Aquest és un estudi descriptiu fet a partir de l'anàlisi dels registres emprats per a l'elaboració de les estadístiques vitals i contribueix a conèixer la realitat de la immigració estrangera a Barcelona. La realització d'aquest estudi ha estat possible gràcies al suport de l'Oficina del Comissionat de l'Alcaldia per a la Defensa dels Drets Civils.

Objectius

L'objectiu general d'aquest treball és identificar algunes característiques epidemiològiques i socio-demogràfiques bàsiques de la població immigrant estrangera que resideix a Barcelona ciutat, a partir de les fonts d'informació disponibles per a l'Ajuntament de Barcelona, i en concret de les estadístiques vitals. Els objectius específics són:

1. Analitzar les característiques socio-demogràfiques dels nadons nascuts de mares immigrants a la ciutat de Barcelona en el període de 1990-1992, a partir del Registre de naixements de la ciutat.

2. Identificar la distribució i característiques essencials de les defuncions de les persones immigrades estrangeres residents a la ciutat de Barcelona, ocorregudes en el període 1984-1992, a partir del Registre de mortalitat de la ciutat.

Material i mètodes

A partir de fonts d'informació disponibles per a l'Ajuntament de Barcelona s'analitzen algunes dades bàsiques que contribueixen a definir el perfil de la immigració estrangera de la ciutat de Barcelona. Es tracta d'un estudi descriptiu, fet a partir de l'anàlisi dels registres

emprats en la determinació de les estadístiques vitals de la ciutat de Barcelona.

Les variables seleccionades del registre de naixements han estat: país de naixement, districte de residència, edat i recurs assistencial emprat per a les mares, país de naixement del pare, setmanes de gestació i pes en néixer dels nadons.

Del registre de mortalitat s'han escollit: país de naixement, sexe, edat, districte municipal de residència i causa de defunció. Per tal d'identificar els morts residents a Barcelona, s'han seleccionat els que disposaven d'adreça i districte municipal de la ciutat de Barcelona.

Les dades s'han estudiat de manera agregada i desagregades per anys, encara que pel reduït nombre d'immigrants estrangers enregistrats a la ciutat de Barcelona, en la majoria dels casos, es

Taula 1
Distribució dels naixements de residents a Barcelona segons lloc de naixement dels pares, Barcelona 1990-92.

Lloc naixement	Pare				Mare			
	N (%)				n (%)			
	1990	1991	1992	Total	1990	1991	1992	Total
Catalunya i resta d'Espanya	11.749 (93,6)	11.653 (93,5)	12.222 (93,6)	35.624 (93,6)	11.963 (93,8)	11.899 (94)	12.394 (92,8)	36.256 (93,5)
Reste d'Europa i PD*	321 (2,6)	321 (2,6)	307 (2,4)	949 (2,5)	338 (2,7)	341 (2,7)	382 (2,9)	1.061 (2,7)
Amèrica Central i del Sud**	208 (1,7)	204 (1,6)	226 (1,7)	638 (1,7)	229 (1,8)	224 (1,8)	302 (2,3)	755 (1,9)
Les Filipines	44 (0,4)	32 (0,3)	50 (0,4)	126 (0,3)	59 (0,5)	42 (0,3)	57 (0,4)	158 (0,4)
Reste d'Àsia***	81 (0,6)	97 (0,8)	112 (0,9)	290 (0,8)	53 (0,4)	61 (0,5)	84 (0,6)	198 (0,5)
Magrib	113 (0,9)	116 (0,9)	106 (0,8)	335 (0,9)	102 (0,8)	82 (0,6)	101 (0,8)	285 (0,7)
Reste d'Àfrica	39 (0,3)	38 (0,3)	37 (0,3)	114 (0,3)	10 (0,1)	14 (0,1)	35 (0,3)	59 (0,2)
Total	12.555	12.461	13.060	38.076	12.754	12.663	13.355	38.772

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

1990: 207 pares i 8 mares desapareguts; 1991: 205 pares i 1 desaparegut; 1992: 297 pares i 1 mare desaparegut

Taula 2

Distribució dels naixements de mares residents a Barcelona segons lloc de naixement dels pares, Barcelona 1990-92.

Lloc naixement mare	Lloc de naixement pare							Total
	Catalunya i resta d'Espanya	Resta d'Europa i PD*	Amèrica Central i del Sud**	Les Filipines	Resta d'Àsia**	Magrib	Resta d'Àfrica	
Catalunya i resta d'Espanya	34.286 (96,1)	625 (1,7)	405 (1,1)	5 (-)	107 (0,3)	171 (0,5)	78 (0,2)	35.677
Resta d'Europa i PD*	714 (69,1)	283 (27,4)	19 (1,8)	— (-)	2 (0,2)	12 (1,2)	3 (0,3)	1.033
Amèrica Central i del Sud**	437 (63,7)	29 (4,2)	211 (30,8)	1(0,1)	2 (0,3)	2 (0,3)	4 (0,6)	686
Les Filipines	28 (18,4)	—(-)	1 (0,7)	120 (78,9)	2 (1,3)	—(-)	1 (0,7)	152
Resta d'Àsia***	15 (7,7)	7(3,6)	—(-)	—(-)	168 (86,6)	3 (1,5)	1 (0,5)	194
Magrib	110 (40,4)	3 (1,1)	2 (0,7)	—(-)	9 (3,3)	147 (54)	1 (0,4)	272
Resta d'Àfrica	26 (48,1)	2 (3,7)	—(-)	—(-)	—(-)	—(-)	26(48,1)	54
Total	35.616(93,6)	949 (2,5)	638 (1,7)	126 (0,3)	290 (0,8)	335 (0,9)	114 (0,3)	38.068

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

Taula 3

Distribució dels naixements de residents a Barcelona per lloc de naixement de la mare i districte municipal. Barcelona, 1990-92.

	Catalunya i resta d'Espanya n(%)	Resta d'Europa i PD* n(%)	Amèrica Central i del Sud** n(%)	Les Filipines n(%)	Resta d'Àsia** n(%)	Magrib n(%)	Resta d'Àfrica n(%)	Total N(100%)
Ciutat Vella	1.545 (79,8)	71 (3,7)	82 (4,2)	85 (4,4)	47 (2,4)	101 (5,2)	5 (0,3)	1.936 (100)
Eixample	5.705 (92,8)	195 (3,2)	121 (2)	24 (0,4)	57 (0,9)	34 (0,6)	12 (0,2)	6.148 (100)
Sants-Montjuïc	4.143 (94,8)	96 (2,2)	79 (1,8)	5 (0,1)	18 (0,4)	24 (0,5)	7 (0,2)	4.372 (100)
Les Corts	2.085 (93)	78 (3,5)	52 (2,3)	3 (0,1)	12 (0,5)	9 (0,4)	3 (0,1)	2.242 (100)
Sarrià-St Gervasi	3.606 (91,5)	172 (4,4)	110 (2,8)	18 (0,5)	11 (0,3)	19 (0,5)	3 (0,1)	3.939 (100)
Gràcia	2.763 (93,7)	90 (3)	64 (2,2)	5 (0,2)	8 (0,3)	17 (0,6)	3 (0,1)	2.950 (100)
Horta-Guinardó	4.052 (94,9)	101 (2,4)	77 (1,8)	4 (0,1)	16 (0,4)	10 (0,2)	8 (0,2)	4.268 (100)
Nou Barris	4.010 (96,1)	76 (1,8)	52 (1,2)	7 (0,2)	8 (0,2)	14 (0,3)	4 (0,1)	4.171 (100)
Sant Andreu	3.344 (95)	71 (2)	49 (1,4)	1 (0,0)	11 (0,3)	33 (0,9)	10 (0,3)	3.519 (100)
Sant Martí	4.998 (95,7)	111 (2,1)	69 (1,3)	6 (0,1)	10 (0,2)	24 (0,5)	6 (0,1)	5.224 (100)
Total	3.6251 (93,5)	1.061 (2,7)	755 (1,9)	158 (0,4)	198 (0,5)	285 (0,7)	61 (0,2)	38769(100)

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

Taula 4

Distribució dels naixements de mares residents segons edat i lloc de naixement de la mare. Barcelona, 1990-92.

Lloc naixement mare	Grups d'edats de la mare						Total
	<20	20-24	25-29	30-34	35-39	>40	
	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Catalunya i resta d'Espanya	687 (95)	3.603 (91,2)	13.359 (94)	13.520 (94,1)	4.357 (92,5)	730 (91,4)	36.256 (93,5)
Resta d'Europa i PD*	10 (1,4)	122 (3,1)	420 (2,9)	347 (2,4)	132 (2,8)	30 (3,7)	1061 (2,7)
Amèrica Central i del Sud**	14 (1,9)	98 (2,5)	249 (1,7)	277 (1,9)	101 (2,1)	16 (2)	755 (1,9)
Les Filipines	1 (0,1)	16 (0,4)	29 (0,2)	66 (0,5)	35 (0,7)	11 (1,4)	158 (0,4)
Resta d'Àsia***	3 (0,4)	46 (1,2)	69 (0,5)	49 (0,3)	28 (0,6)	3 (0,4)	198 (0,5)
Magrib	5 (0,7)	56 (1,4)	74 (0,5)	93 (0,6)	51 (1,1)	6 (0,8)	285 (0,7)
Resta d'Àfrica	3 (0,4)	10 (0,2)	18 (0,1)	22 (0,1)	5 (0,1)	3 (0,4)	61 (0,2)
Total	723	3.951	14.218	14.374	4709	799	38.774

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

Taula 5

Distribució dels naixements de residents a Barcelona segons tipus d'hospital i per lloc de naixement de la mare. Barcelona, 1990-92.

	XHUP	Privat	Altres1	TOTAL
	n(%)	n(%)	n(%)	N
Catalunya i resta d'Espanya	13.937 (40)	20.676 (59,3)	253 (0,7)	34.866
Resta d'Europa i PD*	388 (38,1)	621 (61)	9 (0,9)	1018
Amèrica Central i del Sud**	356 (48,6)	371 (50,7)	5 (0,7)	732
Les Filipines	132 (84,6)	22 (14,1)	2 (1,3)	156
Resta d'Àsia***	141 (73,1)	52 (26,9)	—	193
Magrib	196 (69,7)	83 (29,5)	2 (0,7)	281
Resta d'Àfrica	32 (57,1)	24 (42,9)	—	56
Total	15.182 (40,7)	21.849 (58,6)	271 (0,7)	37.302

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

1 inclou domicili, via pública, altres establiments i no consta.

presenten els resultats de manera conjunta per al període d'estudi. A causa de la limitada validesa de les dades poblacionals, pel que fa a la població immigrada, incloses en el padró d'habitants de la ciutat, s'ha renunciat a estudiar taxes.

Resultats

Estudi dels naixements, 1990-92

Cal destacar dos nivells de variables; les que presenten un plantejament estrictament descriptiu i aquelles que permeten realitzar alguna aproximació a pa-

trons de salut materno infantil. La qualitat i l'exhaustivitat de les variables d'aquest segon grup es troben limitades per la informació disponible a partir dels registres de la ciutat.

De l'anàlisi de les dades del període 1990-1992, en destaca en primer lloc la

Taula 6

Distribució dels nadons segons baix pes en néixer (menys de 2.500 g) per lloc de naixement de la mare. Barcelona, 1990-92.

	1990-92	
	Baix pes(%)	Total nadons
Catalunya i resta d'Espanya	2.007 (5,5)	36.256
Rest a d'Europa i PD*	60 (5,6)	1.061
Amèrica Central i del Sud**	61 (8,1)	755
Les Filipines	8 (5,1)	158
Rest a d'Àsia***	12 (6,1)	198
Magrib	16 (5,6)	285
Rest a d'Àfrica	7 (11,5)	61
Total	2.171 (5,6)	38.774

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

seva estabilitat, i no s'observen pràcticament canvis en relació a l'anàlisi feta l'any 1992 sobre el període 1990-1991.

En relació a l'evolució en el nombre de naixements per països, segons les agrupacions fetes (taula 2), s'observen increments de diversa magnitud en les xifres de l'any 1992 en relació a les del 1991. L'agrupació que comprèn Amèrica Central i Sud-Amèrica és la que presenta l'increment més notable pel que fa a les mares d'origen estranger. Globalment s'observa, però, una estabilització en el percentatge de fills de mares immigrants en relació al total de naixements de la ciutat.

La distribució per districtes segueix confirmant l'agrupació de població immigrada procedent de països en desenvolupament al districte de Ciutat Vella. L'anàlisi de la fecunditat segons edat de la mare no mostra variacions respecte al

realitzat en el període anterior, ni tampoc el relatiu a la utilització de serveis hospitalaris per al part.

L'estudi de les variables més lligades a la mesura de la salut infantil, baix pes en néixer i prematuritat, mostra un patró més ben definit gràcies a l'augment dels efectius implicats. En efecte, les dues variables mostren un patró concordant. El baix pes en néixer i la prematuritat són majors en els nadons fills de mare originària de l'Àfrica Subsahariana (11,5% dels nadons són de baix pes, i 9,8% prematurs). Els nadons de mares originàries de l'Amèrica Central i del Sud mostren també una freqüència relativament elevada de baix pes i prematuritat. En canvi, els fills de dones procedents d'altres països, incloent-hi les originàries del Magrib i les Filipines, mostren un patró comparable a les originàries de Catalunya i la resta d'Espanya.

Taula 7

Distribució dels nadons residents a Barcelona nascuts a preterme (abans de 37 setmanes de gestació) segons el lloc de naixement de la mare. Barcelona, 1990-92.

	1990-92	
	Nadons preterme n(%)	Total nadons
Catalunya	1.648 (4,6)	3.5396
i resta d'Espanya		
Rest a d'Europa i PD*	47 (4,5)	1.033
Amèrica Central i del Sud**	47 (6,3)	744
Les Filipines	2 (1,3)	154
Rest a d'Àsia***	5 (2,6)	194
Magrib	8 (2,8)	282
Rest a d'Àfrica	6 (9,8)	61
Total	1.763 (4,6)	3.7864

* inclou Estats Units, Canadà, Japó, Nova Zelanda i Argentina.

** inclou Mèxic.

*** exclou Japó i Les Filipines.

Estudi de la mortalitat, 1984-91

S'ha fet una anàlisi de les dades de mortalitat recollides en el registre de mortalitat de la ciutat de Barcelona dels anys 1.984-1.991, i s'han identificat alguns trets bàsics de les defuncions de les persones immigrades residents a la nostra ciutat.

Durant aquest període de temps, s'han detectat a Barcelona un total de 1.943 defuncions en persones d'origen estranger, 1.204 de les quals corresponien a residents a la ciutat. Cal dir que l'any 1.991 van haver-hi canvis en el sistema de codificació que poden haver ocasionat errors en la codificació de la nacionalitat que resultin en un cert sub-

Taula 8
Defuncions de persones d'origen estranger segons situació de residència i lloc d'origen. Barcelona, 1984-91.

Lloc d'origen	Residents	No residents	Total
Europa	668 (59,4%)	457 (40,6%)	1125
Altres PD'	35 (58,3%)	25 (41,7%)	60
Resta d'America	381 (76,2%)	119 (23,8%)	500
Filipines	8 (53,3%)	7 (46,2%)	15
Resta d'Àsia	35 (60,3%)	23 (40,0%)	58
Magrib	51 (42,1%)	70 (57,8%)	121
Resta d'Àfrica	20 (46,5%)	23 (53,4%)	43
Desconegut	6 (28,5%)	15 (71,4%)	21
Total	12.04 (62,0%)	739 (38,0%)	1.943

(*1) inclou Canadà, EUA i Japó

Taula 9
Distribució de les defuncions d'immigrants residents a Barcelona per grup d'edat i sexe, segons desenvolupament del país d'origen.

Edat	Països desenvolupats'		Altres països	
	Homes	Dones	Homes	Dones
1 - 4	0	2	2	2
5 - 14	2	0	1	2
15 - 24	5	4	16	2
25 - 34	15	9	36	8
35 - 44	12	5	38	12
45 - 54	31	10	29	11
55 - 64	44	28	27	22
> 64	272	264	128	159
Total	381	322	277	218

(*1) inclou Europa, EUA, Canadà i Japó

registre en la xifra de defuncions de persones d'origen estranger.

L'anàlisi de les dades de mortalitat en un estudi com el que es presenta, interessa essencialment per la identificació de les causes de mortalitat evitable sobretot de les persones més joves. Aquest fet es basa en l'interès a perfilar alguns indicadors epidemiològics bàsics de l'estat de salut d'aquestes poblacions.

La mortalitat de persones d'origen estranger a la ciutat presenta un pes modest dintre del conjunt de la mortalitat a la ciutat, d'un total de 260 defuncions a l'any. El 38% són defuncions esdevingudes a la ciutat de persones que no són residents a la ciutat, mentre que el 62% són persones residents a la ciutat. El 60% correspon a persones procedents de països desenvolupats, que segueixen un patró de morta-

litat per edat, sexe i causa similar al dels barcelonins, i el 40% a persones procedents de països en desenvolupament, amb un patró amb algunes especificitats.

En l'anàlisi de les morts en residents, el 55% eren homes i el 45% dones, un 53% procedien d'Europa Occidental, el 31,6% de Centre i Sud-Amèrica, el 4,2% del Nord d'Àfrica, 2,9% de Nord-Amèrica, mentre que la resta implicaven percentatges menors. En estudiar la distribució per edat i sexe segons l'origen, sigui en països desenvolupats o en desenvolupament, destaca la relativa major mortalitat en edats joves dels originaris de països en desenvolupament, i especialment per als barons que es troben en edat laboral. Aquest fenomen s'observa tant en el conjunt de defuncions com si ens limitem a observar les defuncions en residents. En la distribució per districte de residència, destaquen els districtes de l'Eixample, Sarrià-Sant Gervasi i Ciutat Vella com els districtes on hi ha més defuncions de persones procedents de països en desenvolupament, mentre que les defuncions d'altres persones d'origen estranger (procedents de països desenvolupats) es registren sobretot a Sarrià-Sant Gervasi i l'Eixample. El pes relatiu de Ciutat Vella pel que fa a les defuncions de persones procedents de països en desenvolupament s'accentua tenint present que la seva població total és menys nombrosa que la dels altres districtes.

Pel que fa a les xifres globals de defuncions en estrangers en el període que va de 1984 fins a 1991, s'aprecia un discret increment en el nombre de morts

Taula 10

Distribució de les defuncions d'immigrants (residents i no residents) a Barcelona per grup d'edat i sexe, segons desenvolupament del país d'origen. Barcelona, 1984-91.

Edat	Països desenvolupats*		Altres països	
	Homes	Dones	Homes	Dones
1 - 4	1	6	3	2
5 - 14	8	6	5	3
15 - 24	52	8	32	3
25 - 34	48	19	72	12
35 - 44	30	12	62	19
45 - 54	77	21	47	18
55 - 64	108	69	52	34
>= 65	376	340	173	200
Total	704	481	446	291

(*) Inclou Europa, EUA, Canadà i Japó.

Taula 11

Defuncions d'immigrants residents a la ciutat segons el grau de desenvolupament del país d'origen i el districte de residència. Barcelona, 1984-91.

Districte	Països desenvolupats*	Països en desenvolupament	Total
Ciutat Vella	51 (37,2%)	86 (62,7%)	137
Eixample	173 (58,0%)	125 (42,0%)	298
Sants-Monjuïc	30 (55,5%)	24 (44,4%)	54
Les Corts	35 (60,3%)	23 (39,6%)	58
Sarrià-Sant Gervasi	264 (70,5%)	110 (29,4%)	374
Gràcia	53 (51,4%)	50 (48,5%)	103
Horta-Guinardó	39 (60%)	26 (40%)	65
Nou Barris	13 (65%)	7 (35%)	20
Sant Andreu	16 (42,1%)	22 (57,8%)	38
Sant Martí	29 (56,8%)	22 (43,1%)	51
Total	703 (556,8%)	495 (442,5%)	1.198

(*) Inclou Europa, EUA, Canadà i Japó.

fins a l'any 1987, després del qual s'inicia una lleugera davallada (és més marcada l'any 1991 però probablement això és per causa dels problemes de codificació ja esmentats).

En analitzar la mortalitat dels immigrants residents a la ciutat destaca el pes

de les causes externes (accidents, suïcidis i homicidis), que són el 7,9% de les defuncions, i que són molt més freqüents entre els immigrants procedents de països en desenvolupament, els quals arriben al 12,1% de les causes de defunció. Es tracta en general de defuncions de

caràcter no intencional. Si s'analitza també la situació dels no residents morts a la ciutat el panorama canvia notablement, probablement per la inclusió de molts accidents de trànsit esdevinguts fora de la ciutat però traslladats als hospitals de Barcelona. Això fa augmentar la mortalitat per a les persones originàries de països desenvolupats, que passa de 35 morts per causes externes a 158, probablement a expenses de turistes europeus víctimes d'accidents de trànsit.

La mortalitat per malalties infeccioses, malgrat el seu petit pes absolut, també destaca, en ser molt superior entre els immigrants procedents de països en desenvolupament (5,1% i 5,5% de les defuncions entre estrangers residents i el total de defuncions versus 2% i 1,8% entre els procedents de països desenvolupats), i especialment pel pes de la SIDA.

En analitzar la distribució de les causes de mortalitat externes destaca una diferència significativa entre els immigrants procedents d'Europa Occidental i els provinents del Nord d'Àfrica: en efecte, per als magribins, aquest grup de causes és significativament més freqüent. En el mateix sentit, quan analitzem la distribució de les causes externes en funció del districte de residència, observem que els immigrants del districte de Ciutat Vella presenten una major freqüència de morts per causes externes que els residents al districte de Sarrià-Sant Gervasi. Pel que fa als dos grans grups que recullen el gruix de la mortalitat -malalties de l'aparell circulatori i tumors malignes-, no s'han observat trets

Taula 12

Principals causes de defunció en els immigrants residents a la ciutat, segons desenvolupament del país d'origen, Barcelona, 1984-91.

Causa	Països desenvolupats*	Països en desenvolupament	Total
Infeccioses	14 (2,0%)	24 (5,1%)	38 (3,2%)
Aparell respiratori	52 (7,5%)	9 (1,9%)	61 (5,2%)
Causes externes	35 (5,1%)	57 (12,1%)	92 (7,9%)
Resta de causes**	592 (85,4%)	379 (80,8%)	971 (83,5%)
Total	693 (100%)	469 (100%)	1162 (100%)

(*) Inclou Europa, EUA, Canadà i Japó.

(**) Hi ha 14 defuncions per causa no especificada.

Taula 13

Principals causes de defunció en els immigrants de la ciutat de Barcelona (residents i no residents), segons desenvolupament del país d'origen. Barcelona, 1984-91.

Causa	Països desenvolupats*	Països en desenvolupament	Total
Infeccioses	22 (1,8%)	41 (5,5%)	63 (3,3%)
Aparell respiratori	73 (6,2%)	40 (5,5%)	113 (5,9%)
Causes externes	158 (13,4%)	106 (14,5%)	264 (13,8%)
Resta de causes	922 (78,4%)	546 (74,5%)	1.468 (76,9%)
Resta de causes	1.175 (100%)	733 (100%)	1.908 (100%)

(*) Inclou Europa, EUA, Canadà i Japó.

que revesteixin un especial interès, així doncs, finalment s'ha agrupat tota aquesta informació.

Entre les defuncions de persones procedents de països en desenvolupament s'observa una major freqüència de les morts per causes externes (accidents, suïcidis i homicidis), la majoria de les quals corresponen a morts per accidents. També s'observa una major freqüència de la mortalitat per malalties infeccioses, centrada en un volum notable de casos de SIDA en immigrants procedents de l'Amèrica Central i del Sud (probable-

ment adquirida a Barcelona i no importada). No s'aprecien dades significatives d'un excés de mortalitat per malalties transmissibles endèmiques en països en desenvolupament, com la tuberculosi, només una sola defunció en 8 anys d'anàlisi de la mortalitat. La mortalitat per causes respiratòries no mostra cap patró que indiqui un excés de mortalitat en immigrants procedents de països en desenvolupament.

Aquestes diferències en el patró de mortalitat dels estrangers procedents de països en desenvolupament, és visible en

els estrangers residents a la ciutat, i encara més evident si els afegim les defuncions de persones no residents a la ciutat i d'origen estranger. Pot relacionar-se, probablement, amb les seves condicions de vida i treball.

La mortalitat per causes externes (que comporta una intervenció judicial i del forense) va ocasionar 106 defuncions a la ciutat en immigrants de països en desenvolupament en 8 anys. Aquest volum representa unes 10-15 defuncions anuals per aquestes causes en aquests col·lectius, xifra probablement massa petita per plantejar-ne la utilització com a indicador indirecte de la migració en l'àmbit de la ciutat. Ara bé, potencialment i en un àmbit territorial superior (com la província) podria tenir aplicacions si es monitoritzés des de l'Institut Anatòmico-forense. Pot ser oportú un futur estudi en aquesta direcció.

Conclusions

- L'anàlisi de les estadístiques vitals de la ciutat permet apreciar, malgrat totes les seves limitacions, alguns aspectes rellevants:

- La natalitat de mares d'origen estranger té un pes modest en el conjunt de la natalitat a la ciutat (6,5% del total de naixements). Aproximadament la meitat correspon a mares nascudes en països en desenvolupament, amb un pes especial del Marroc (un centenar de nadons l'any) i les Filipines (uns cinquanta nadons l'any).

– En el període de tres anys analitzat (1990-92) no s'aprecia cap canvi rellevant en el volum de la natalitat de mares estrangeres, que apareix estable entorn d'aquestes xifres.

– Territorialment s'aprecia una major concentració al districte de Ciutat Vella, on els naixements de mares estrangeres en tres anys arriben a representar el 20,2% del total de naixements, amb una gran majoria de procedents del paísos en desenvolupament, especialment del Marroc i les Filipines.

– Els fills de mares procedents de l'Àfrica subsahariana i els de mares procedents de l'Amèrica Central i del Sud semblen presentar un major risc sanitari (prematunitat, baix pes del nadó...), que podria estar lligat a factors ètnics, i que pot ser parcialment corregit pel procés

assistencial a l'embaràs i al part.

– La mortalitat de persones d'origen estranger a la ciutat presenta un pes modest dintre del conjunt de la mortalitat a la ciutat, d'unes 260 defuncions l'any. El 38% son defuncions esdevingudes a la ciutat de persones que no són residents a la ciutat, mentre que el 62% són de persones que hi resideixen.

–El 60% correspon a persones procedents de paísos desenvolupats, que segueixen un patró de mortalitat per edat, sexe i causa similar al dels barcelonins, i el 40% a persones procedents de paísos en desenvolupament, amb un patró amb algunes especificitats.

–En les defuncions de persones procedents de paísos en desenvolupament esdevingudes a la ciutat s'observa entre els homes una major proporció de de-

funcions en edats joves, especialment en edat laboral. També s'aprecia una major freqüència de les morts per causes externes (accidents, suïcidis i homicidis), la majoria de les quals corresponen a morts per accidents. També s'observa una major freqüència de la mortalitat per malalties infeccioses a causa de la SIDA i que afecta selectivament a immigrants llatinoamericans.

Aquestes diferències en el patró de mortalitat dels estrangers procedents de paísos en desenvolupament, visible en els estrangers residents a Barcelona, i encara més evident si els afegim les defuncions de persones no residents a la ciutat i d'origen estranger, pot relacionar-se probablement amb les seves condicions de vida i treball.